

ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

Management Skills of School Administrators. Under Kalasin

Provincial Administrative or Ganization

เจษฎา มีตา (Jedsada Meeta)* ดร.ธีระ ภูดี (Dr. Theera Phudee)**

ดร.อนุสรณ์ จำริญเจือ (Dr. Anusorn Jumroenjuer)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ การวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมากที่สุดคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะด้านเทคนิค และลำดับสุดท้าย คือ ทักษะทางความรู้ ความคิดระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง จากการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ แจกแจงเป็นรายด้านที่ได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดจากระยะที่ 1 ทั้ง 3 ด้าน ดังต่อไปนี้ ด้านทักษะทางความรู้ ความคิด (cognitive skills) คือ ให้ขวัญ กำลังใจ ในการบริหารบุคลากรในการทำงานในโรงเรียน ให้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอตามให้ทันเทคโนโลยี นำมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่าที่สุด ศึกษาปัญหาอย่างรอบด้านด้วยเหตุผลและใจเป็นกลางและหาทางแก้ปัญหาหลายๆ ด้านด้านทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills) คือ ผู้บริหารต้องบริหารตนเองให้เป็นคนมีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีจะสร้างสะพานเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ได้ดี ทั้งระหว่าง 4 งาน ในโรงเรียน และหน่วยงานภายนอก มีการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม มีการระดมความคิดจากหลากหลายภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และศึกษาวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงานด้านทักษะด้านผู้นำ (Leadership skill) คือ ใช้หลักธรรม ขวราชาธรรม 4 ในการบริหารงาน ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ ผู้บริหารต้องเป็นนักปฏิบัติสามารถลงมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ หรือทำให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ชี้ดหลักธรรมในการบริหารงาน เช่น ธรรมาภิบาล ในการบริหาร ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า และปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา

คำสำคัญ : ทักษะการบริหารของผู้บริหาร

Key Words : Management skills

*นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

** อาจารย์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

ABSTRACT

This research aimed to study about 1) Management skills of school administrators under Kalasin provincial administrative organization and 2) the development of management skills of school administrators Under Kalasin provincial administrative organization. The research is divided into two phases: Phase 1, to study about Management skills of school administrators under Kalasin provincial administrative organization which included 245 people joined this phase as the sample. The research found that Teachers and school board basis under Kalasin provincial administrative organization opinions on the management skills of school administrators were at high level. When considering each aspect found that the best opinions toward management skills of school administrators was Interpersonal skill followed by technical skills and finally were the skill about knowledge and ideas. Phase 2, to study about the development of management skills of school administrators Under Kalasin provincial administrative organization which has 10 people joined this as a target group. The instrument used for data collection was a questionnaire To Interview about the Development of Administration in Schools of the Administrators under Kalasin provincial administrative organization. The distribution is the lowest average score of phase 1 in The following three aspects. about the skills of knowledge and ideas (cognitive skills) were the morale of administrative personnel to work in schools, to comply with regulations and to do Self development regularly, keep up on technology and used it to make more benefit and value of working, Learn about issues around the reasons and be not favor one and also find the variety ways to solve the problems. about conceptual skills was the administrators is required to be self-disciplined, Be the good example and also have good relationship to build bridges with other agencies as well as the four main works in schools and external agencies, using media in variety ways to apply technology appropriately, Making brainstorming by various sectors of activities and set the educational objectives to reach the goals of the works. about Leadership skill was using Karawatdham which 4 rules ; oath, restraint, patience and donation. Administrators need to be able to act as a pragmatist with a subordinate role to the principle of fair administrations such as good governance in the administrations such as the moral principle of transparency, the principle involved Main responsibilities, the principal value and adherence to professional ethics for school administrators.

บทนำ

ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะช่วยให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานและพยายามทำตนให้เป็นທີ່เลื่อมใสศรัทธาของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างแท้จริงความสามารถและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของผู้บริหารนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญหลายประการ เช่น ทักษะด้านความรู้ คุณธรรมจริยธรรม ความเข้าใจในหลักการบริหารงานรวมทั้งประสบการณ์ของผู้บริหารเอง ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความเป็นผู้นำเป็นตัวอย่างที่สำคัญที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือที่มั่นคง จึงจะทำให้สถานศึกษามีการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิผลบรรลุตามจุดประสงค์ของสถานศึกษาและเป็นจุดมุ่งหมายร่วมกันอันเป็นผลต่อสังคมโดยส่วนรวมผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนและกำกับดูแล

สถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สอดคล้องกับการกิจหลักและรองรับการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระทรวงศึกษาธิการ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา ทักษะการบริหารที่มีประสิทธิภาพทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านเทคนิค ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านความคิดรวบยอด ทักษะทางความรู้ความคิด และทักษะด้านผู้นำ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

กาฬสินธุ์

วิธีการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 581 คน จากโรงเรียน 12 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ได้มาจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1972) อ้างถึงในบุญถม. (2545) จะได้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 234 คน เพื่อป้องกันปัญหาการไม่ตอบกลับของแบบสอบถาม ผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 245 คน โดยผู้วิจัยจะทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ แบบสอบถามแบ่งออก 3 ตอน ซึ่งแบบสอบถาม 5 ทักษะ รวมจำนวน 45 ข้อ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามขึ้นตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ของลิเคิร์ท (Likert)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติแบ่งเป็น 3 ตอน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) แล้วหาค่าร้อยละ (percentage) นำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับคะแนนของลิเคิร์ท Likert อ้างถึงในสุภาเพ็ญ.(2542)

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถามตอนที่ 3 จัดลำดับความสำคัญของข้อเสนอจากแบบสอบถามโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) และแจกแจงความถี่

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

การวิจัยในระยะนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยผู้วิจัยนำผลการศึกษาในระยะที่ 1 มาสรุปเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ในภาพรวมและรายด้านหลังจากนั้นผู้วิจัยจะใช้วิธีสัมภาษณ์แบบกึ่ง

โครงสร้าง โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ผู้เชี่ยวชาญแบ่งจากกลุ่มผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน กลุ่มครูผู้สอน จำนวน 3 คน กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน และผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 1 คน รวมจำนวน 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

2. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ที่ได้จากระยะที่ 1 ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ เพื่อมาสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างไปสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ได้วางแผนไว้จำนวน 10 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้ คือ วิเคราะห์ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจากการสัมภาษณ์ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ถึงแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิเคราะห์ในแต่ละด้านแล้วเรียบเรียงสังเคราะห์เป็นความเรียงเพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้วยสถิติขั้นพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ในภาพรวม ดังนี้

ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน	N = 245		แปลผล	อันดับที่
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ทักษะด้านเทคนิค	3.70	.33	มาก	2
2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์	3.74	.40	มาก	1
3. ทักษะด้านความคิดรวบยอด	3.60	.44	มาก	4
4. ทักษะทางความรู้ ความคิด	3.37	.47	ปานกลาง	5
5. ทักษะด้านผู้นำ	3.68	.46	มาก	3
รวม	3.62	.34	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนมากที่สุดคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ รองลงมาคือ ทักษะด้านเทคนิคและลำดับสุดท้าย คือ ทักษะทางความรู้ ความคิด

2. ศึกษาแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาโดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในระยะที่ 1 เพื่อหาด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ ทักษะทางความรู้ ความคิด (cognitive skills) ทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills) และทักษะด้านผู้นำ (Leadership skill) โดยทำการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายจำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน และผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จำนวน 1 คน โดยผู้วิจัยวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ถึงแนวทางการพัฒนา ทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยวิเคราะห์ในแต่ละด้านแล้วเรียบเรียงสังเคราะห์แจกแจงเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทักษะทางความรู้ ความคิด (cognitive skills)

ตารางที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ด้านทักษะทางความรู้ ความคิด

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
1. มีความสามารถในการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานที่มอบหมายได้อย่างเป็นระบบ	1. ให้อำนาจ กำลังใจ ในการบริหารบุคลากรในการทำงานในโรงเรียน ให้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ	3
	2. การเลือกคนให้เหมาะสมกับงาน	3
	3. บริหารงานด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม ให้ความสำคัญกับทุกคน ทุกงานอย่างเท่าเทียม	2
	4. นิเทศติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน และประเมินผลตามลำดับขั้นตอน	2
ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
	5. ให้ยึดถือนโยบายการบริหาร การจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ คือ การจัดการศึกษามีคุณภาพ สิ่งแวดล้อมสวยงาม นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรม	1
	6. ใช้หลักโรงเรียน 3 ดี คือ คนดี งามดี เรียนดี - คนดี หมายถึง ผู้บริหาร ครู นักเรียน เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม 9 ประการ - งามดี หมายถึง สภาพอาคาร สิ่งแวดล้อมร่มรื่น สะอาดสวยงาม - เรียนดี หมายถึง นักเรียน ครู สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพด้วยกระบวนการเรียนรู้	1

ตารางที่ 2 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดกาฬสินธุ์ด้านทักษะทางความรู้ ความคิด (ต่อ)

2. มีความฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบแก้ไข ปัญหาได้ดี	1. พัฒนาดตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตามให้ทันเทคโนโลยี	6
	นำมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด	
	2. พัฒนาดตนเองให้รู้คน รู้งาน รู้เท่าทันสถานการณ์	3
	3. ใช้การระดมสมองบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้หา แนวทางพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ	2
3. สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาและ แนวทางแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่าง ถูกต้องเหมาะสม	1. ศึกษาปัญหาอย่างรอบด้านด้วยเหตุผล และใจเป็นกลาง	4
	และหาทางแก้ปัญหาหลายๆ ด้าน	
	2. วิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดปัญหา แล้วแก้ปัญหาทีละ ลำดับตามความสำคัญ	4
	3. ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผล การดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน	3
	4. มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ การดำเนินงานในโรงเรียนเป็นไปอย่างคล่องตัว	1

2. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills)

ตารางที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดกาฬสินธุ์ด้านความคิดรวบยอด

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
1. มีความสามารถหรือมีพฤติกรรมที่แสดงออก ถึงความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมี ประสิทธิภาพ	1. ผู้บริหารต้องบริหารตนเองให้เป็นคนมีระเบียบวินัย เป็น แบบอย่างที่ดี	4
	2. ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล	4
	3. สร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชาเลือกงานให้เหมาะ กับคน และเลือกคนให้เหมาะกับงาน	3
	4. สร้างขวัญ กำลังใจ ให้ทั่วถึง ด้วยความเป็นธรรม	
	5. มีการดำเนินการติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้ปรับปรุงการทำงาน เสมอ	3
	6. ยึดหลักธรรมในการบริหารงาน เช่น หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุติตา และอุเบกขา	2
	7. มีการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งในองค์กรและหาแนว ทางแก้ไขจุดอ่อน และเสริมจุดแข็ง	1
	8. ประสานความร่วมมือระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โดยประสานการดำเนินงานกิจการต่างๆ โดย	1

ตารางที่ 3 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ด้านความคิดรวบยอด (ต่อ)

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
	คำนึงถึง ความคิดเห็น และมติของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	1
2. สามารถกำหนดนโยบายในความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อบริหารงานตามภารกิจทั้ง 4 งาน (งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบริหารงานบุคคล และงานด้านการบริหารทั่วไป) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม	1. การมีมนุษยสัมพันธ์อันดีจะสร้างสะพานเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ได้ดี ทั้งระหว่าง 4 งานในโรงเรียน และหน่วยงานภายนอก	4
	2. ควรมีการลงชุมชนเป็นประจำ มีการสำรวจความต้องการของชุมชน	3
	3. ใช้หลักธรรมสังฆพัตถ์ 4 ในการอยู่ร่วมกันของชุมชนองค์กร หน่วยงาน และการประสานความร่วมมือการบริหารภารกิจทั้ง 4 งาน	1
	4. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น จัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน ตรงตัวชี้วัด	1
	5. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นหน่วยงานรับใช้ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งในด้านอาคารสถานที่ และวิชาการ	1
ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
3. มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาได้ครอบคลุมภารกิจและกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง	1. มีการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทางนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม	5
	2. ทำแผ่นพับประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน	4
	3. หาจุดเด่นของโรงเรียนร่วมกับคณะครู เพื่อการวางแผนประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน	1
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถประสานงาน บุคลากร กิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม	1. มีการระดมความคิดจากหลากหลายภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ	6
	2. มีการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้	4
5. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้อำนวยการ โรงเรียน เพื่อให้มีความสามารถในการหยั่งรู้ มองงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง เรียงลำดับตามความถี่ดังนี้	1. ศึกษาวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงาน	6
	2. วางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดรอบคอบ	6
	3. มีคณะทำงาน หรือทำงานเป็นทีม	4
	4. ผู้บริหารควรต้องศึกษาบริบทของโรงเรียน ครู สถานที่ และงานทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน	3
	5. ใช้หลักธรรม อิทธิบาท 4 เป็นหนทางสู่ความสำเร็จของงาน	1

3. ทักษะด้านผู้นำ (Leadership skill)

ตารางที่ 4 ผลการสัมภาษณ์เพื่อหาแนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ทักษะด้านผู้นำ

ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
1. สามารถประพจน์ตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้คณะครูได้ปฏิบัติตาม	1. ใช้หลักธรรม ฆราวาสธรรม 4 ในการบริหารงาน ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ	4
	2. ควรเข้าฝึกอบรมพัฒนาจิตใจสม่ำเสมอ	4
	3. สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามสถานการณ์	2
2. มีความเป็นผู้นำโดยการปฏิบัติมากกว่าการพูด	1. ผู้บริหารต้องเป็นนักปฏิบัติ สามารถลงมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ หรือทำให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	5
	2. ทำงานแบบร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชา มากกว่าออกคำสั่ง	4
	3. มีความมุ่งมั่นในงาน มองเป้าหมายของงานเป็นหลัก และลงมือปฏิบัติเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย	2
ข้อคำถาม	ผลการสัมภาษณ์เพื่อพัฒนาทักษะการบริหาร	ความถี่
3. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความซื่อสัตย์และมีเหตุผล เรียงลำดับตามความถี่ดังนี้	1. ยึดหลักธรรมในการบริหารงาน เช่น ธรรมาภิบาล ในการบริหาร ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า	6
	2. ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา	4
4. ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้บริหาร เรียงลำดับตามความถี่ดังนี้	1. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา	5
	2. ยึดคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา	5
	3. ควรให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณของบุคลากรทุกระดับชั้น โดยผู้บริหารเป็นต้นแบบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	1

สรุปผลการวิจัย

1. ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน พบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ทักษะด้านเทคนิคทักษะด้านผู้นำ และทักษะด้านความคิดรวบยอด ส่วนด้านทักษะทางความรู้ ความคิด อยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณารายละเอียดในแต่ละด้าน ปรากฏดังนี้

1.1 ทักษะด้านเทคนิค (technical skills) พบว่า ข้อที่มีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ สามารถนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา รวมทั้งด้านการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้แก่ครูและนักเรียนเลือกใช้ระบบข้อมูลสารสนเทศ เพื่อประกอบการบริหารงานได้อย่างเหมาะสมสามารถควบคุมการประชุมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในฐานะที่เป็นประธานในการประชุมมีความสามารถในการจัดลำดับ

1.2 ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (human skills) พบว่า ข้อที่มีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ ให้การยกย่องและยินดีแก่ผู้ร่วมงานที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานควบคุมการบริหารงานของตนเองที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้ร่วมงานและหน่วยงานอื่น และสามารถกระตุ้น จูงใจ ให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาแก่ผู้ร่วมงานให้ปฏิบัติงานสำเร็จได้ด้วยความเต็มใจ

1.3 ทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills) พบว่า ข้อที่มีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ มีความสามารถหรือมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถกำหนดนโยบายในความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อบริหารงานตามภารกิจทั้ง 4 งาน ได้แก่ งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบริหารงานบุคคล และงานด้านการบริหารทั่วไปได้อย่างถูกต้องเหมาะสมมีการวางแผนในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาได้ครอบคลุมภารกิจและกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถประสานงาน บูรณาการกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีความสามารถในการหยั่งรู้มองงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง

1.4 ทักษะทางความรู้ ความคิด (cognitive skills) พบว่า ข้อที่มีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ มีความสามารถในการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานที่มอบหมายได้อย่างเป็นระบบมีความฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบแก้ไขปัญหาได้ดี และสามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.5 ทักษะด้านผู้นำ (leadership skill) พบว่า ข้อที่มีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับสุดท้าย ได้แก่ สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้คณะครูได้ปฏิบัติตามมีความเป็นผู้นำโดยการปฏิบัติมากกว่าการพูดมีความยุติธรรม และมีเหตุผลและปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้บริหาร

2. แนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

เมื่อนำปัญหาจากข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3 อันดับ ในแต่ละด้าน เพื่อหาแนวทางการพัฒนาโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านทักษะทางความรู้ ความคิด (cognitive skills)

2.1.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความสามารถในการกระตุ้นและจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติงานที่มอบหมายได้อย่างเป็นระบบ ทำได้โดยการให้ขวัญ กำลังใจ ในการบริหารบุคลากรในการทำงานในโรงเรียน ให้ถูกต้องตามกฎ ระเบียบ, การเลือกคนให้เหมาะสมกับงาน, บริหารงานด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์ยุติธรรม ให้ความสำคัญกับทุกคน ทุกงานอย่างเท่าเทียม

2.1.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความฉลาดรอบรู้ มีไหวพริบแก้ไขปัญหาได้ดี ทำได้โดยการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตามให้ทันเทคโนโลยี นำมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด, พัฒนาตนเองให้รู้คน รู้งาน รู้เท่าทันสถานการณ์และควรมีการระดมสมองบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้หาแนวทางการพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ

2.1.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ปัญหาในสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทำได้โดยศึกษาปัญหาอย่างรอบด้าน ด้วยเหตุผล และใจเป็นกลาง และหาทางแก้ปัญหาหลายๆ ด้าน, วิเคราะห์หาสาเหตุการเกิดปัญหา แล้วแก้ปัญหาทีละลำดับตามความสำคัญ, ร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผล และร่วมประเมินผลการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียน

2.2 ด้านทักษะด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills)

2.2.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความสามารถหรือมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำได้โดยผู้บริหารต้องบริหารตนเองให้เป็นคนมีระเบียบวินัย เป็นแบบอย่างที่ดี, ผู้บริหารควรเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์กว้างไกล, สร้างความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชาเลือกงานให้เหมาะกับคน และเลือกคนให้เหมาะกับงาน, สร้างขวัญ กำลังใจ ให้ทั่วถึง ด้วยความเป็นธรรม, มีการดำเนินการติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้ปรับปรุงการทำงานเสมอ, ยึดหลักธรรมในการ

2.2.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายในความร่วมมือนอกกับชุมชน หน่วยงานในท้องถิ่น เพื่อบริหารงานตามภารกิจทั้ง 4 งาน (งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบริหารงานบุคคล และงานด้านการบริหารทั่วไป) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ทำได้โดยการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีจะเป็นการสร้างสะพานเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ ได้ดี ทั้งระหว่าง 4 งานในโรงเรียน และหน่วยงานภายนอก, ควรมีการลงชุมชนเป็นประจำ มีการสำรวจความต้องการของชุมชน, ใช้หลักธรรมสังฆมัตถ์ 4 ในการอยู่ร่วมกันของชุมชน องค์การหน่วยงาน

2.2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาได้ครอบคลุมภารกิจและกลุ่มเป้าหมายอย่างต่อเนื่องทำได้โดยการใช้สื่อในการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายช่องทาง นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม, ทำแผนพับประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนและหาจุดเด่นของโรงเรียนร่วมกับคณะครู เพื่อการวางแผนประชาสัมพันธ์กิจกรรมของโรงเรียน

2.2.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความสามารถประสานงาน บูรณาการกิจกรรมภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม ทำได้โดยมีการระดมความคิดจากหลากหลายภาคส่วนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และมีการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อส่งเสริมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

2.2.5 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความสามารถในการหยั่งรู้ มองงานได้อย่างทะลุปรุโปร่ง ทำได้โดยศึกษาวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงาน, วางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดรอบคอบ, มีคณะทำงาน หรือทำงานเป็นทีม, ผู้บริหารควรต้องศึกษาบริบทของโรงเรียน ครู สถานที่ และงานทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานและใช้หลักธรรม อิทธิบาท 4 เป็นหนทางสู่ความสำเร็จของงาน

2.3 ด้านทักษะด้านผู้นำ (Leadership skill)

2.3.1 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้คณะครูได้ปฏิบัติตาม ทำได้โดยใช้หลักธรรม ฆราวาสธรรม 4 ในการบริหารงาน ได้แก่ สัจจะ อดทน ขันติ และจาคะ, ควรเข้าฝึกอบรมพัฒนาจิตใจสม่ำเสมอและสามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามสถานการณ์

2.3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความเป็นผู้นำ โดยการปฏิบัติมากกว่าการพูด ทำได้โดยผู้บริหารต้องเป็นนักปฏิบัติ สามารถลงมือปฏิบัติงานร่วมกับผู้ใต้บังคับบัญชาได้ หรือทำให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา, ทำงานแบบร่วมมือกับผู้ใต้บังคับบัญชา มากกว่าออกคำสั่งและมีความมุ่งมั่นในงาน มองเป้าหมายของงานเป็นหลัก และลงมือปฏิบัติเพื่อไปถึงเป้าหมาย

2.3.3 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้มีความยุติธรรม และมีเหตุผล ทำได้โดยยึดหลักธรรมในการบริหารงาน เช่น ธรรมภิบาล ในการบริหาร ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าและใช้หลักพรหมวิหาร 4 ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา

2.3.4 ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน เพื่อให้ปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้บริหาร ทำได้โดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา, ยึดคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและควรให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณของบุคลากรทุกระดับชั้น โดยผู้บริหารเป็นต้นแบบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญๆ ที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. การศึกษาทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

จากผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้ผ่านการอบรม ผ่านกระบวนการคัดเลือก และเมื่อเป็นผู้บริหารโรงเรียน ได้เข้ารับการอบรม ประชุมสัมมนาอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการบริหารทั้งด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดรวบยอด และด้านความรู้ ความคิด ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เอนก ไชยโย (2550 : บทคัดย่อ) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นต่อทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน มากที่สุดคือ ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ เอนก ไชยโย (2550 : บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 ด้านมนุษยสัมพันธ์ ผู้บริหารควรมีใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างเข้าใจ และมีเหตุผล มีพฤติกรรมที่จริงใจ น่าเชื่อถือ และแสดง อธิปไตยไม่ตรีที่ดีต่อผู้ร่วมงานและบุคคลอื่นๆ มองคนในแง่ดีและรู้จักให้เกียรติ ยกย่องชมเชยผู้อื่นตามความเหมาะสม ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีจิตสำนึกใฝ่ดี มีความเสียสละ ไม่เห็นแก่ตัวและไม่เอาเปรียบผู้ร่วมงาน

ทักษะการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ทักษะด้านเทคนิค (technical skills) มีคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิพนธ์ อนันตชาติ (2550: บทคัดย่อ) และเป็นสัญญาณที่ดีในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ดังที่ แวโรธนา เจ๊ะสมานแอ (2554: บทคัดย่อ) ได้กล่าวว่า เมื่อเปรียบเทียบระดับทักษะการบริหารงานและการปฏิบัติงานตามขอบข่ายงานวิชาการของผู้บริหารสังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 2 จำแนกตามตำแหน่งการปฏิบัติงาน พบว่าทักษะการบริหารโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่งผลต่อการ

ปฏิบัติงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักสูตรธรรมนุญโรงเรียนและแผนปฏิบัติ

2. แนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดสถานศึกษาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

แนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความรู้ ความคิด (cognitive skills) ทำได้โดยพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตามให้ทันเทคโนโลยี นำมาใช้ในการทำงานให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าที่สุด, พัฒนาตนเองให้รู้คน ฐานะ รู้เท่าทันสถานการณ์ และใช้การระดมสมองบุคลากรในหน่วยงาน เพื่อให้หาแนวทางพัฒนาการทำงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับ ศรีภูมิ สุขหมั่น (2552: บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่า ควรให้การสนับสนุนผู้บริหารสถานศึกษาให้ได้รับการพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพ ตามความต้องการของผู้บริหาร ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนางานและก่อให้เกิดผลดีต่อความก้าวหน้าในสายงานของผู้บริหารด้วย ประเด็นที่ผู้บริหารมีความต้องการพัฒนามากที่สุด คือการส่งเสริมให้ผู้บริหารยึดหลัก 3 ประการ นั่นคือ การครองตน ครองคนและครองงาน ซึ่งเป็นศิลปะการทำงานให้มีความสุข บุคคลใดใช้หลักการตามที่กล่าวมา จะมีความสำเร็จในการทำงาน ทั้งนี้ การครองตน คือการรู้จักตนเอง การครองคน คือ การรู้จักผู้อื่น ส่วนการครองงานคือ การมีสมาธิ โดยหลัก 3 ประการ ถือเป็นแนวทางการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนสู่ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพได้โดยง่าย

แนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านความคิดรวบยอด (conceptual skills) ทำได้โดยศึกษาวัตถุประสงค์และเป้าหมายของงาน, วางแผนการดำเนินงานอย่างละเอียดรอบคอบ, มีคณะทำงาน หรือทำงานเป็นทีม, ผู้บริหารควรต้องศึกษาบริบทของโรงเรียน ครู สถาน ที่ และงานทั้ง 4 ด้าน เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และใช้หลักธรรม อิทธิบาท 4 เป็นหนทางสู่ความสำเร็จของงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katz (1955 : 42) ที่กล่าวว่า ทักษะความคิดรวบยอด คือ ความสามารถของผู้บริหารที่เข้าใจมองเห็นภาพความสัมพันธ์ของส่วนต่างๆ ในองค์กรทั้งหมด มีวิสัยทัศน์ รู้พันธกิจ เป้าประสงค์และกลยุทธ์ทั้งทางด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ ทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค สามารถประสานงาน บูรณาการกิจกรรมในองค์กรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการตัดสินใจในระยะไกลที่มีผลกระทบต่อการ (องค์กร)

แนวทางการพัฒนาทักษะบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านผู้นำ (Leadership skill) ทำได้โดยใช้หลักธรรม ทศมาสธรรม 4 ในการบริหารงาน ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะ, ควรเข้าฝึกอบรมพัฒนาจิตใจสม่ำเสมอ, สามารถเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีตามสถานการณ์, ใช้หลักธรรมมาภิบาลในการบริหาร, ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา, ยึดคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และควรให้ความสำคัญกับจรรยาบรรณของบุคลากรทุกระดับชั้น โดยผู้บริหารเป็นต้นแบบการปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2547 : 7) ที่กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา คือบุคคลที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปฏิรูปการศึกษาระดับสถานศึกษา เพราะผู้บริหารที่ให้ความเอาใจใส่ต่องานวิชาการ ทุ่มเทให้กับงานพัฒนาการเรียนการสอน มีคุณธรรมและมีภาวะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของสถานศึกษา ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี บุคลากรได้รับการพัฒนาและมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่าน ดร.ธีระ ภูติประชานกรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.อนุสรณ์ จำริญเจือกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาสันนับสนุนช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆขอขอบพระคุณท่าน

ผู้อำนวยการกองการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมและท่านผู้อำนวยการ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
กาฬสินธุ์ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามในการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2545.

สุภาพเพ็ญ จริยะเศรษฐ์. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการวิจัย. กาญจนบุรี: ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์
สถาบันราชภัฏกาญจนบุรี, 2542.

นิพนธ์ อนันตชาติ. ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอเมืองชลบุรี สังกัด
เขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550 .

รุ่ง แก้วแดง. ปฏิบัติการศึกษไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: มติชน, 2547.

แวโรธณา เจ๊ะสมาแอ. การศึกษาทักษะการบริหารงานกับการปฏิบัติงานตามขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของผู้
บริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 2 . วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2553

ศรีภูมิ สุขหมั่น . การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนา ความเป็นผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหาร โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2552

อนก ไชโย. การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่,
2550.

Katz, Robert L. Skills of an effective administration. Harvard Business Review, 33 – 42, 1955.